Eerste Termijn

Programmabegroting 2027 – 2030

Indiener(s): Guus Bakker (Fractievoorzitter) - namens de Fractie van 50PLUS Westland

Voorzitter,

Voor ons ligt de Programmabegroting 2027–2030. 50PLUS Westland heeft deze begroting beoordeeld vanuit onze tien hoofdlijnen, waarbij wij ook rekening hebben gehouden met de beantwoording van onze dertig technische vragen.

Daarnaast hebben wij gezocht naar aansluiting bij de beloftes uit het collegewerk-programma 2026–2030, Samen vooruit met lef en vertrouwen. Overigens maakt de samenhang tussen dit collegewerkprogramma en de programmabegroting de beoordeling van de begroting niet altijd even helder.

Voor 50PLUS Westland staan de volgende tien hoofdlijnen centraal:

- Sterke dorpen met een eigen identiteit en leefbare dorpskernen.
- Voorzieningen dichtbij huis: winkels, zorg, ontmoetingsplekken en dienstverlening in elke kern.
- Een gemeente die luistert: echte inspraak, duidelijke communicatie en betrokken bestuur.
- Wonen voor elke levensfase: levensloopbestendige woningen, doorstroming en passend aanbod.
- Langer zelfstandig wonen met zorg, ondersteuning en ontmoeting in de buurt.
- Goede bereikbaarheid en vervoer tussen kernen en steden, ook voor minder mobiele inwoners.
- Zorg en welzijn als basisvoorziening, dichtbij en toegankelijk.
- Veilige wijken door zichtbare politie en boa's en een gerichte aanpak van overlast en criminaliteit.
- Economische groei in balans met leefbaarheid, met ruimte voor vrijwillig doorwerken door ouderen.
- Bestaanszekerheid, AOW en pensioen beschermen.

In de begroting staan veel ambities. Ambities over sterke dorpen, een sterke sociale basis, toegankelijkheid, woningbouw, veiligheid en bestaanszekerheid. Maar uiteindelijk gaat het niet om wat we opschrijven. Het gaat erom wat inwoners daarvan daadwerkelijk merken.

Daarom willen wij vandaag niet alleen spreken over ambities, maar vooral over de vertaling daarvan naar concrete keuzes. Naar geld, naar uitvoering en naar resultaten.

50PLUS Westland heeft hier 25 concrete vragen over:”.

Mobiliteit en openbaar vervoer

Voorzitter, het kunnen meedoen begint met ergens kunnen komen.

Dat geldt zeker voor ouderen die niet meer vanzelfsprekend de auto pakken. Voor hen is openbaar vervoer geen luxe, maar een voorwaarde om zelfstandig te kunnen blijven functioneren, anderen te ontmoeten en deel te nemen aan de samenleving.

1. OV-kosten

Voorzitter, uit de technische beantwoording blijkt dat de regionale OV-tarieven stijgen. Tegelijkertijd spreekt het college over *'Iedereen doet mee'* en een *'Sterke sociale basis'*.

Onze vraag is daarom: **hoe rijmt het college die stijgende vervoerskosten met die ambities?**

En nog concreter: **is het college bereid via een lokale regeling of bijvoorbeeld de Westlandpas de stijgende OV-kosten voor Westlandse ouderen met een minimuminkomen te compenseren, juist om te voorkomen dat financiële beperkingen leiden tot minder mobiliteit en sociaal isolement?**

2. *Buurtbussen en flexvervoer*

Juist in een gemeente met verschillende dorpskernen zijn buurtbussen en flexvervoer van groot belang. Uit de technische antwoorden blijkt echter dat de exploitatiekosten van dit kleinschalige vervoer toenemen. Dan wil 50PLUS Westland niet alleen horen dát die kosten toenemen, maar vooral wat dat betekent voor de toekomst.

Welke concrete budgettaire garanties bevat deze begroting om de continuïteit én de frequentie van buurtbussen en flexvervoer in de kleinere kernen de komende vier jaar te waarborgen?

3. Toegankelijke haltes

Het college wil investeren in de herinrichting van onder andere Wateringen, Poeldijk en Monster. Dat biedt kansen. Want als we toch investeren in onze dorpscentra, is dit hét moment om toegankelijkheid vanaf het begin goed mee te nemen.

Wordt binnen de infrastructurele budgetten expliciet geld gereserveerd voor toegankelijke OV-haltes, bijvoorbeeld verhoogde instaphavens en goede schuilgelegenheden voor mensen die slecht ter been zijn?

En zo ja: **waar zien wij dat concreet terug in deze begroting?**

Bestaanszekerheid, energie en stijgende kosten

Voorzitter, de bestaanszekerheid gaat niet alleen over inkomen. Het gaat ook over de vraag welke kosten mensen móéten maken om gewoon mee te kunnen blijven doen. Voor mensen die afhankelijk zijn van een vast AOW- of pensioeninkomen kunnen relatief kleine prijsstijgingen grote gevolgen hebben.

4. Brandstofkosten en vrijwilligers

Westland kan niet zonder vrijwilligers. Veel maatschappelijke organisaties draaien mede dankzij mensen die vrijwillig rijden, bezorgen, begeleiden of ondersteunen. Maar ook vrijwilligers krijgen te maken met hogere brandstofkosten.

Hoe voorkomt het college dat met name oudere vrijwilligers stoppen met bijvoorbeeld chauffeurswerk omdat hun onkostenvergoeding de werkelijke brandstofkosten niet meer dekt?

En is het college bereid ervoor te zorgen dat **onkostenvergoedingen minimaal kostendekkend zijn wanneer vrijwilligers voor maatschappelijke taken hun eigen auto moeten gebruiken?**

5. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing stijgt omdat de werkelijke verwerkingskosten toenemen. Dat kan financieel hard aankomen bij inwoners die nauwelijks ruimte hebben in hun maandbudget.

Daarom vragen wij: **welke mogelijkheden ziet het college voor kwijtschelding of gerichte ondersteuning om te voorkomen dat deze stijging onevenredig zwaar terechtkomt bij financieel kwetsbare inwoners, waaronder ouderen met uitsluitend AOW of een onvolledige AOW?**

En vooral: **welke concrete maatregelen zijn daarvoor in deze begroting opgenomen?**

6. Warmtenetten

De energietransitie moet uiteindelijk bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving. Maar die transitie kan alleen slagen wanneer inwoners haar ook kunnen betalen.

Daarom willen wij weten: **hoe garandeert het college dat aansluitkosten en toekomstige warmteprijzen voor oudere huiseigenaren en huurders betaalbaar blijven?**

Welke financiële waarborgen bevat deze meerjarenbegroting om te voorkomen dat verduurzaming voor inwoners met een beperkt inkomen juist leidt tot hogere woonlasten of energiearmoede?

Wonen en doorstroming

Voorzitter, misschien is er geen terrein waarop de samenhang tussen generaties zo zichtbaar is als op de woningmarkt. Wanneer ouderen die graag kleiner of gelijkvloers willen wonen geen passende woning kunnen vinden, kunnen zij niet verhuizen. En als zij niet verhuizen, komt hun huidige woning ook niet beschikbaar voor een volgend huishouden.

Seniorenhuisvesting is daarmee niet alleen ouderenbeleid. Het is woningmarktbeleid.

7. Groepswonen en Knarrenhofjes

Het college heeft de ambitie uitgesproken om een eerste paal te slaan voor een project rond groepswonen.

Een ambitie is mooi, maar een eerste paal vraagt uiteindelijk om een locatie, geld en een planning.

Welk specifiek budget en welke concrete locaties zijn binnen de periode 2027–2030 beschikbaar voor groepswonen en initiatieven zoals Knarrenhofjes?

En: **wanneer verwacht het college daadwerkelijk tot realisatie te komen?**

8. Doorstroming van senioren

Wanneer we honderden woningen per jaar willen toevoegen, moeten we niet alleen kijken naar nieuwbouw. We moeten ook zorgen dat bestaande woningen beter beschikbaar komen.

Daarvoor is doorstroming essentieel.

Welke financiële en procedurele maatregelen zijn in deze begroting opgenomen om senioren die willen verhuizen naar een passende levensloopbestendige woning daadwerkelijk te helpen?

Denk bijvoorbeeld aan een regeling als *‘van groot naar beter’*.

9. ‘Ja, mits’ bij bewonersinitiatieven

Het college zegt bij initiatieven van inwoners te willen denken vanuit *‘ja, mits’*.

Maar die woorden krijgen pas betekenis wanneer initiatiefnemers die houding ook daadwerkelijk ervaren.

Daarom vragen wij: **welke ambtelijke capaciteit en welke financiële ruimte zijn gereserveerd om initiatieven zoals Knarrenhofjes daadwerkelijk verder te helpen?**

En wat kan de gemeente concreet doen wanneer dergelijke initiatieven vastlopen op bijvoorbeeld hoge grondprijzen, procedures of andere obstakels?

10. Levensloopbestendige woningen

In het collegewerkprogramma wordt gesproken over 700 woningen per jaar; in de begroting over 800.

Maar 50PLUS Westland is niet alleen het totale aantal relevant. De vraag is vooral: **wát bouwen we en voor wie?**

Welk concreet budget en welke concrete afspraken zijn vastgelegd om ervoor te zorgen dat er in iedere Westlandse kern voldoende betaalbare, levensloopbestendige woningen worden gerealiseerd?

11. Blijverslening

Niet iedere oudere wil of kan verhuizen. Voor een deel van de inwoners is het aanpassen van de bestaande woning een veel betere oplossing. Dat kan bovendien helpen om mensen langer zelfstandig te laten wonen.

Daarom vragen wij: **welk bedrag reserveert het college voor de Blijverslening, zodat inwoners hun woning tijdig levensloopbestendig kunnen maken?**

En is dat budget, mede gezien de stijgende bouwkosten, volgens het college voldoende voor de komende jaren?

Zorg, welzijn en de sociale basis

Voorzitter, langer thuis wonen klinkt positief. Maar langer thuis wonen kan alleen wanneer er thuis én in de directe omgeving voldoende ondersteuning beschikbaar is. Daarom kijken wij kritisch naar wat in deze begroting daadwerkelijk wordt geregeld voor zorg, welzijn en mantelzorg.

12. Zorgfraude

Iedere euro die door fraude niet bij de zorg terechtkomt, kan niet worden besteed aan mensen die die zorg nodig hebben. 50PLUS is hier stellig in en dient dan ook een motie in om te komen tot een krachtige gemeentelijke aanpak ter voorkoming van zorgfraude.

De vraag die daarbij hoort: **welke financiële opbrengsten verwacht het college van de aangescherpte aanpak van zorgfraude?**

En vervolgens: **worden gerealiseerde besparingen of teruggevorderde middelen aantoonbaar teruggebracht naar zorg en ondersteuning voor inwoners, waaronder ouderenzorg?**

13. Vitis Welzijn en structurele financiering

Organisaties als Vitis Welzijn spelen volgens het college een belangrijke rol in de sociale basis en bij het tegengaan van eenzaamheid.

Maar maatschappelijke organisaties krijgen eveneens te maken met stijgende lonen en exploitatiekosten.

Daarom vragen wij: **biedt deze begroting voor de periode 2027–2030 voldoende structurele indexatie van subsidies om die maatschappelijke functies overeind te houden?**

Of bestaat het risico dat organisaties straks met hetzelfde geld steeds minder kunnen doen?

14. Toenemende zorgvraag

De vergrijzing betekent dat de vraag naar complexe thuiszorg en verpleeghuiszorg verder zal toenemen.

Daarom willen wij van het college weten: **is binnen de financiële kaders van het sociaal domein voldoende rekening gehouden met die toenemende zorgvraag?**

En hoe wordt in de samenwerking met zorgaanbieders gewaarborgd dat inwoners ook daadwerkelijk de benodigde zorg kunnen krijgen wanneer de vraag verder stijgt?

15. Basisvoorzieningen in de kernen

Sterke dorpen bestaan niet alleen uit woningen. Een dorp heeft voorzieningen nodig.

Denk aan bibliotheekvoorzieningen, servicepunten en mogelijkheden om dichtbij huis praktische zaken te regelen.

Wij lezen de ambitie om de kernen sterk te houden. Maar de financiële vertaling daarvan is voor ons onvoldoende duidelijk.

Wat doet het college concreet en budgettair om verdere verschraling van basisvoorzieningen in de kleinere Westlandse kernen tegen te gaan?

16. Mantelzorgers

Dan een groep waar we niet omheen kunnen: mantelzorgers.

In het aan ons voorgelegde stuk worden cijfers genoemd van ruim 38.000 langdurige mantelzorgers in Westland, van wie duizenden intensief zorgen en een aanzienlijke groep ernstig belast is.

Tegelijkertijd zal door de vergrijzing en het beleid om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen steeds méér van mantelzorgers worden gevraagd.

Daarom is onze vraag niet óf we mantelzorgers moeten ondersteunen, maar hoe.

Welk extra budget reserveert het college voor praktische ondersteuning, vervangende zorg en het beperken van financiële schade voor mantelzorgers?

En concreet: **is het college bereid budget vrij te maken voor een lokaal mantelzorgcompliment waarmee Westlandse mantelzorgers financieel worden ondersteund?**

17. Verpleeghuisbedden

Hier zien wij een concreet verschil dat om uitleg vraagt.

In het collegewerkprogramma wordt gesproken over de realisatie van **100 verpleeghuisbedden**. In het Convenant Wonen, Zorg en Welzijn 2026–2030 wordt volgens de onderliggende stukken uitgegaan van een benodigde intramurale capaciteit van minimaal **190 plaatsen** tot 2030.

Dat is een verschil van 90 plaatsen.

Kan het college verklaren waar dat verschil vandaan komt?

En belangrijker: **op welk aantal benodigde intramurale plaatsen baseert het college zijn beleid en welke inzet pleegt het college om die capaciteit daadwerkelijk beschikbaar te krijgen?**

18. Senioren met een minimuminkomen

Het college wil armoede en uitsluiting voorkomen.

Dan wil 50PLUS Westland ook weten wat dat concreet betekent voor ouderen met een minimuminkomen.

Welke specifieke maatregelen neemt het college voor deze groep?

En: **is het college bereid de WestlandPas ook toegankelijk te maken voor senioren met een minimuminkomen?**

Daarbij vragen wij het college ook te onderzoeken of die pas kan worden ingezet om hogere mobiliteitskosten voor deze groep gedeeltelijk te compenseren.

Toegankelijk bestuur en voorzieningen

Voorzitter, toegankelijk bestuur betekent voor ons meer dan een goed werkende website.

Niet iedere inwoner is digitaal vaardig. En niet iedere vraag laat zich oplossen via een scherm.

19. Fysieke dienstverlening

Als het college zegt *'toegankelijk en dichtbij'* te willen zijn, hoort daar wat ons betreft ook fysieke dienstverlening bij.

Hoeveel budget is binnen deze begroting specifiek beschikbaar voor het behouden of uitbreiden van fysieke gemeentelijke loketten en servicepunten in de verschillende dorpskernen?

En hoe voorkomt het college dat verdere digitalisering leidt tot uitsluiting van inwoners die digitaal minder vaardig zijn?

20. Participatie bij incidentele middelen

Westland beschikt volgens de begrotingsstukken over incidentele financiële ruimte voor investeringen in de leefomgeving.

Dan gaat het niet alleen over de vraag hoeveel geld beschikbaar is. Het gaat ook over wie mee mag praten over de besteding daarvan.

Op welke manier worden de Seniorenraad en ouderen uit de verschillende kernen daadwerkelijk betrokken bij de keuzes over deze incidentele middelen?

En hoe zorgt het college ervoor dat dit méér is dan achteraf informeren en daadwerkelijk participatie vooraf betekent?

21. Maatschappelijke accommodaties

Dorpshuizen en sportaccommodaties zijn belangrijk voor ontmoeting. Juist ook voor ouderen.

Maar wanneer onderhouds- en exploitatiekosten stijgen, bestaat het risico dat die kosten via hogere huren bij verenigingen terechtkomen.

Hoe waarborgt het college dat lokale ouderenverenigingen hun activiteiten zoals koersbal, ontmoeting en ouderengym betaalbaar kunnen blijven organiseren?

Welke financiële bescherming biedt deze begroting tegen sterk stijgende huurtarieven voor maatschappelijke organisaties?

22. Crematorium

Het collegewerkprogramma noemt een investering van €150.000 voor onderzoek naar de financiële haalbaarheid van een crematorium. Tegelijkertijd spreekt de begroting over voldoende begraafcapaciteit.

Wij willen weten wat er ná het onderzoek gebeurt.

Wat is het concrete tijdpad voor het onderzoek naar een crematorium in Westland? Welke beslismomenten zijn daarin opgenomen en wanneer kan de gemeenteraad een voorstel verwachten over een eventueel vervolg?

Veiligheid

Voorzitter, tot slot veiligheid.

Veiligheid gaat over zichtbaar toezicht op straat, maar steeds vaker ook over criminaliteit die zich achter de voordeur of achter een beeldscherm afspeelt. En daarnaast gaat veiligheid ook over de inrichting van onze leefomgeving.

23. Zichtbare veiligheid

Inwoners moeten niet alleen veilig zijn, zij moeten zich ook veilig kunnen voelen.

Daarom vragen wij: **welk budget reserveert de gemeente in deze meerjarenbegroting voor uitbreiding van het aantal Boa's en voor meer zichtbaar toezicht in de Westlandse wijken?**

En welke concrete ontwikkeling in de zichtbare aanwezigheid op straat mogen inwoners daarvan de komende jaren verwachten?

24. Babbeltrucs en cybercrime

Criminaliteit verandert. Babbeltrucs en digitale fraude kunnen grote financiële en persoonlijke gevolgen hebben, zeker voor inwoners die minder vertrouwd zijn met digitale risico's.

Wordt binnen het veiligheidsbudget specifiek geïnvesteerd in preventie en aanpak van babbeltrucs en digitale criminaliteit gericht op oudere inwoners?

Zo ja: **welke concrete activiteiten worden uitgevoerd en welk budget is daarvoor beschikbaar?**

25. Waterveiligheid

En dan onze laatste vraag.

We krijgen te maken met langere periodes van droogte (2026), maar ook van extreme regenbuien. De Lier is al eerder ondergelopen. 50PLUS Westland pleit voor innovatieve oplossingen.

Wordt binnen het budget bij Riolering en duurzaam beheer en onderhoud waterhuishoudkundige arealen concreet geld uitgetrokken om Westland (water)veilig te houden?

Zo ja: **Wat zijn uw concrete oplossingen en welk budget is hiervoor concreet uitgetrokken?**